דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין יג.

רבינו חננאל

רבי יוסי אומר אחד ועשרים יום. אם צריך להשלים כ"ל יום ממודם תשרי על תקופת תמוז שתקופת תשרי טופלת בכ"כ מעברין ומוסיפין חודש אחד ולומין את המועדות כדי שתקדים תקופת תשרי לגג אבל אם היתה תקופת תשרי נופלת בכ"ל דהיינו יום אחד בתוך חולו של מועד אין מעברין: **חג האסיף.** זמן האסיף שבחג דהיינו חולו של חג שיכול לאסוף בו דבר האבד השמר שיהא בתקופת שנה הנכנסת ולא בתוך תקופת תמוז שהיא משנה שעברה. ר' יהודה סבר כולו חג בעינן כלומר כל חולו של מועד בעינן בתקופה חדשה הלכך כשתקופת תמוז חסירה ששה עשר הרי יום אחד מחולו של מועד נמשך לתוכה דחמשה עשר יום טוב ויום ששה עשר חולו של מועד אבל אם היתה תקופת תשרי נופלת ביום ע"ז הרי כל חולו של מועד בתקופה חדשה ואין מעברין. ר' יוסי אומר מקצת חולו של מועד בעינן בתקופה חדשה הלכך כשתקופת תשרי נופלת ביום כ"ב שהוא יום טוב האחרון מעברין את השנה ולאחרון שבתות כדי שתפול תקופת תשרי ביום כ"ל שהוא שביעי של ערבה דאיכא מקצת חולו של מועד בתקופה חדשה ואין מעברין. ולמיעבריה לגלול ולדחייה למועד חד יומא ואיכא לר' יהודה כולה חג ולרבי יוסי מקצת חג כדפרכינן לקמן (ע"כ) גבי תקופת ניסן ליעברוה לאחר לא אפשר משום דלא מיקלע לן תשרי ביומא דחזיא לי מיעברינן לגלול דהא מעיקרא מסדרינן לירחי דסיתוא כי היכי דלא ליקלע תשרי בחד"ו משום דאתו תרי שני בהדדי ומשום שביעי של ערבה דלא ליקלע בשבת וכדאמרינן התם (ר"ה דף יט:) מימות עזרא ואילך לא מצינו גלול מעובר דלא איצטריך דמעיקרא סדרינן לירחי דלא ליקלע בחד"ו ואי איצטריך לעבורי מיקלקלא רגלם השנה כדאמרינן ברגלם השנה (שם) ובמסכת סוכה (דף מג:) נמי גבי שביעי של ערבה אמרינן לא מיקלע גלול[2] בשבת אלמא אגן הוא דמעייגינן במילתא מעיקרא ומסדרינן לירחי כי היכי דלא[3] מיקלע בחד"ו הלכך כיון דיום שלשים של גלול מיקלע בשלשה או בה' או בז' אי דחית ליה חד יומא כין על ידי עיבור גלול כין על ידי עיבור חדש אחר מיקלע רגלם השנה בחד"ו ואי מיקלע בשני בשבת דאפשר למידחייה לאחר הואיל וכרוב השנים לא שכיח לא פרכינן ליה ולעבורי תרי ירחי ולדחייה תרי יומי לא אפשר דקיימא לן בחמ' ערכין (דף ח:) דלא נראה לחכמים לעבר שמנה חדשים בשנה אלא אם כן היתה שנה שלפניה מעוברת וכיון דבסדר החדשים אחד מלא ואחד חסר מיקלע לן תקופת ביום י"ז לרבי יהודה או בכ"ב לרבי יוסי אי מעברין עוד תרי ירחי הוי להו שמנה מעוברין הלכך מעברין את השנה: **אי קסברי יום תקופה גומר.** יום שהתקופה נופלת בו הוא גמר תקופה שעברה ואינה מתקופה חדשה לפי לרבי יהודה ששה עשר חסירה ולרבי יוסי כ"ל כלומר הכי אפילו לא חסרה אלא חמשה עשר לר' יהודה ותפול חדשה בששה עשר או עשרים לרבי יוסי ותפול בחמד ועשרים לא לר' יהודה איכא כוליה חג ולא לר' יוסי איכא מקצת חג דהא יום שביעי של ערבה שנופלת בו תקופה מאותה שעברה הוא ולר' יהודה גמי יום ט"ז מתקופה שעברה ואיכא כוליה חג: **מתניתין.** הוא דאתמר לימי תקופה הבאה. הלכך לר' יהודה אם תפול בששה עשר שהוא דאתמר לחולו של מועד איכא כוליה חג ולר' יוסי אם תפול בשביעי של ערבה איכא מקצת: **מיתיבי יום תקופה גומר דברי רבי יהודה.** וכיון דיום תקופה גומר למה לי חסירה ששה עשר: **ועוד תניא.** לר' יהודה עשרים דשמעינן מינה דר' יהודה מקצת חג הוא דבעי וקשיא לשמואל בתרתי: **ששה עשר.** ונופלת בשבעה עשר: **עשרים.** ונופלת בכ"ל ואע"ג דהוא יום אחרון לחולו של מועד ליכא מקצת חג דלר' יהודה יום תקופה גומר ואינו מן החדש: **ששה עשר לפני הפסח מעברין.** אם תקופה שלפני הפסח דהיינו תקופת ניסן חסירה ששה עשר[4] בניסן ותקופה נופלת בשבעה עשר מעברין את השנה שכשאתה מונה משבעה עשר בניסן ל"ל לתקופת ניסן ול"ל יום לשל תמוז הרי הם כלים בכ"ל בתשרי ותקופה נופלת בכ"ב ואע"ג דלרבי יוסי מיום תקופה מתחיל ליכא מקצת חג בתקופה חדשה כילד טולד י"ד דניסן שהוא מלא ואייר וסיון נ"ט ותמוז ואב נ"ט שהוא חסר הרי קל"ב ואלול כ"ט שהוא חסר הרי קס"ל וכ"ל דתשרי הרי קפ"ב ימי שתי תקופות ושל תשרי נופלת בכ"ב משום הכי מעברין אבל נפלה תקופת תשרי ביום כ"ל אין מעברין דיום תקופה מתחיל ואיכא יום אחד מחולו של מועד בתקופה חדשה: **ששה עשר לפני החג.** אם חסרה תקופת תמוז שהוא לפני החג ששה עשר מימי תשרי ונפלה של תשרי בי"ז אין מעברין דאיכא מחולו של מועד בתקופה חדשה טובא. ולקמן פריך אמאי אמר שיתסר אפילו חסרה שיבסר ותמניסר וי"ט ועשרים קאמר גמי ר' יוסי דאין מעברין דהא ששה עשר לפני הפסח הוא דמעברין דהיינו משום דמטית תקופת תשרי בכ"ב: **אף ששה עשר לפני החג מעברין.** דקסבר כוליה חג בעינן. ולקמן פריך היינו תנא קמא: **אחרים.** מפרש טעמייהו לקמן (ע"כ): **היינו ר' יהודה.** דתרוייהו מקצת חג בעי: איכא

ורבי יוסי סבר מקצת חג בעינן. פי' בקונטרס דליכא למיפרך וליעברוה לגלול דא"כ מיקלע תשרי בחד"ו ולוקה לאחרים דקיימי בתקופת ניסן הוא דפריך לקמן וליעברוה לאחר משום דמצינן בקיטנא לאסר חד ירחא עפי מכסדרן ויחזור תשרי לדוכתיה ביום הגון וי"ל מפרש דלקמן פריך לכולהו מנאי דאמרתא כמה מנאי דלא חייש לאד"ו כי היא דס"פ אלו קשרים (שבת דף קיג.) דאלבי שבת קריבים ביום הכפורים דפליגי בה רבי ד[1](שמעון) ור"ע וכי משני מלמעלה למטה קא חשיב ה"ה נמי לכולהו מנאי מ"ק וכרבי יהודה ור' יוסי ור"ש וקשה דלא יתכן לפרש כן מילתא דר' יוסי דקתני ט"ז לפני הפסח מעברין ט"ז לפני החג אין מעברין ועוד דבסמ"פ האליל (פוסק דף מ:) לא אשכח תנא דאמיא כוותיה מתניתין דאלבי שבת קריבים ביום הכפורים אלא אחרים ועוד דרבינא דמשני לעולם אחרים בתשרי קיימי משמע דאתא לשנויי דלא מיקמי ליעברו לאחר ולא לריכתו לאימר מלמעלה למטה קאמיא ומיהו גם לפירוש הקונטרס ל"ל ע"כ דרבינא לא מירן כלום מקושיא דליעבריה לאחר דהא אליבא דאחרים קיימא דלא חייש לאד"ו ולרבי נמי לימר לדידיה דמלמעלה למטה קאמיא ומהאי טעמא נמי כתבם דתק בקונטרס לפרש דמעברין לאחר שפיר משום דאפשר לתקוני תשרי בחד מירחי קייטא דלא צריך לטעם זה כיון דאליבא דאחרים קיימי ואין להקשות דהשתא נמי כי נעבר חדש אלא מיקלע תשרי בחד"ו דאחרים דמלא"ו לתלן דהשתא דלא מיקלע תשרי בחד"ו ולא מיקלע בי"ז משום תשרי דתקופה נופלת בכ"ב ואיכא אפילו אם אין מעברין ראקשינן מכדי בין ר' יהודה דקתני אם היתה התקופה חסירה כי יום מחשרי מעברין מכלל שאם היתה חסרה י"ט אין מעברין ובין ר' יוסי דקתני אם היתה תקופת טבת חסירה י"ו יום מניסן מעברין דשלח רב הונא בר אבא לרבא כי חזית דמשכה תקופת טבה עד י"ו בניסן עברה לההיא שתא ולא תחוש לה תדא דבעינן אביב בחדשה של תקופה. ועוד בעינן חג הבא בזמן אסיפה וליכא. דהא כי חשבת דאשתיירו מניסן משכה תקופת ניסן עד י"ח בתמוז ומשכה תקופת תמוז עד כ"א יום של תשרי. השתא בין לר' יהודה דסבר אם היתה תקופת תשרי חסרה י"ט יום אין מעברין ובין לר' יוסי דסבר אם היתה תקופת תשרי חסירה כי יום אין מעברין דתרוייהו מקצת חג בעו מאי בין יום י"ט ליום כ' ופרקי יום תקופה גומר איכא בינייהו. ר' יהודה סבר יום תקופה גומר ואם היתה התקופה חסרה כי יום וחלה תקופת תשרי ביום כ"א לחודש. כיון שהוא גומר נמצא כל החג

רבי יוסי אומר אחד ועשרים יום ושניהם מקרא אחד דרשו [1]חג האסיף תקופת השנה [2]מר סבר כוליה חג בעינן בתקופה חדשה ומר סבר מקצת חג בעינן בתקופה חדשה מאי קא סברי אי קסברי יום תקופה גומר בלאו הכי נמי לא למ"ד כוליה חג איכא ולא למאן דאמר מקצת חג איכא אלא קסברי יום תקופה מתחיל מיתיבי יום תקופה גומר דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר תקופה מתחיל ועוד תניא [3]אין מעברין את השנה אלא א"כ היתה תקופה חסירה רובו של חודש וכמה רובו של חדש ששה עשר יום ר' יהודה אומר שתי ידות בחודש וכמה שתי ידות בחדש כ' יום ר' יוסי אומר מחשבין ששה עשר לפני הפסח מעברין ששה עשר לפני החג אין מעברין ר"ש אומר אף ששה עשר לפני החג מעברין אחרים אומרים מיעוטו וכמה מיעוטו ארבעה עשר יום קשיא אמר מר רבי יהודה אומר שתי ידות בחודש עשרים יום רבי יוסי אומר מחשבין ששה עשר יום לפני הפסח מעברין היינו רבי יהודה יום תקופה גומר ויום תקופה מתחיל איכא בינייהו אמר מר ששה עשר לפני החג אין מעברין אלא לרבי יוסי ששה עשר לפני החג הוא דלא הא שיבסר ותמניסר מעברין והאמר ששה עשר לפני הפסח אין בציר לא לא אידי ואידי אין מעברין ואידי דתנא רישא ששה עשר לפני הפסח תנא נמי ששה עשר לפני החג ר"ש אומר אף ששה עשר לפני החג מעברין היינו תנא קמא איכא

מקצת חג ואפילו נופלת תקופת ניסן בע"ז בניסן או בתחילת היום או בשש שעות ביום מיקלע גמי תקופת תשרי בכ"ב שהרי יש בין תקופה לתקופה ג"ל יום ח' שעות ומחצה אלא דכי נפלה תקופת ניסן בי"ז פסיקא ליה דלעולם מעברין אבל בע"ז אם בתחילת הלילה נופלת או בחצי הלילה אין מעברין ומשם ואילך מעברין: איכא

[1] ר' יוסי אומר כ"א יום אבל אם היתה חסרה לר' יהודה ט"ז יום ולר' יוסי כ' אין מעברין. ושניהם מקרא אחד דרשו וחג האסיף תקופת השנה. ר' יהודה סבר בעינן בתקופה חדשה כוליה חג האסיף והוא חולו של מועד שנקרא חג ויתכן לך לאסוף בו זולתי יום ראשון כלבד שהוא אסור ור' יוסי סבר אפי' יום שביעי של חג אם יהיה בו תקופה חדשה דר' ואמרינן ר' יהודה ור' יוסי מאי קסברי אי קסברי יום תקופה גומר אפילו אינה חסרה י"ז יום אלא ט"ו יום בלבד והתקופה חלה ביום י"ו של תשרי כיון דאמרת יום תקופה גומר הנה יום י"ו של תשרי מן התקופה הישנה חשוב ואינו מוצא כל ימות חג האסיף בתקופה חדשה דהא יום י"ו של תשרי מחולו של מועד הוא. וכן לר' יוסי יום כ"א של תשרי הוא אחרית חולו של מועד והוא גומר נמצא כל החג בתקופה ישנה. ופרק' ר' יהודה ורבי יוסי סברי יום תקופה מתחיל. מיתיבי יום תקופה גומר דברי רבי יהודה ר' יוסי אומר יום תקופה מתחיל ועוד תניא אין מעברין את השנה אלא אם כן היתה תקופה חסרה רובו של חודש וכמה רובו של חודש י"ו יום. ר' יהודה אומר שתי ידות בחדש עשרים יום כו' קשיא לרב כי רב אמר דסבירא ליה לר' יהודה רובו של חודש י"ו יום והתניא ר' יהודה אומר עשרים יום ועלתה קשיא לרב קשיא ונרחו דברי רב והוזנו לפרש הברייתא הזו. אמר מר ר' יהודה אומר שתי ידות בחודש כ' יום. ר' יוסי אומר מחשבין י"ד לפני הפסח מעברין י"ד לפני החג אין מעברין ראקשינן מכדי בין ר' יהודה דקתני אם היתה התקופה חסירה כי יום מחשרי מעברין מכלל שאם היתה חסרה י"ט אין מעברין ובין ר' יוסי דקתני אם היתה תקופת טבת חסירה י"ו יום מניסן מעברין דשלח רב הונא בר אבא לרבא כי חזית דמשכה תקופת טבה עד י"ו בניסן עברה לההיא שתא ולא תחוש לה תדא דבעינן אביב בחדשה של תקופה. ועוד בעינן חג הבא בזמן אסיפה וליכא. דהא כי חשבת דאשתיירו מניסן משכה תקופת ניסן עד י"ח בתמוז ומשכה תקופת תמוז עד כ"א יום של תשרי. השתא בין לר' יהודה דסבר אם היתה תקופת תשרי חסרה י"ט יום אין מעברין ובין לר' יוסי דסבר אם היתה תקופת תשרי חסירה כי יום אין מעברין דתרוייהו מקצת חג בעו מאי בין יום י"ט ליום כ' ופרקי יום תקופה גומר איכא בינייהו. ר' יהודה סבר יום תקופה גומר ואם היתה התקופה חסרה כי יום וחלה תקופת תשרי ביום כ"א לחודש. כיון שהוא גומר נמצא כל החג

מסורת הש"ס

[1] [תוספ' פ"ב ע"ס], [2] [רש"ס ממ"ז], [3] ליקלע כל"ל (רש"ל), [4] [נ"ל ישמעאל].

תורה אור השלם

1. חֻג שִׁבְעַת יָמִים תַּעֲשֶׂה לְךָ בִּכּוּרֵי קְצִיר חִטִּים וְחַג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה: שמות לד כב

גליון הש"ם

גמ' מר סבר כולי חג בעי. עיין עוד מגן מגיגה דף י"ז ע"ב ד"ה אמ"י:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ששה עשר לפני ומי' ששה עשר מימי ניסן ותקופה:

מוסף רש"י

יום תקופה גומר כו'. ולקה רש"י בעמוד ב ושיך לכאן.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com